

Halászáti Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

IV. évfolyam

2003/
Február

A Haltermelők Országos Szövetsége
és a Halászáti TermékTanács információs és marketing hírlevele

Összeállt a marketing stratégia

Hogy mennyire összefügg a marketing tevékenység egy ágazat közép, vagy hosszú távú gazdasági stratégiájával, azt Dr. Szűcs István, a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési karának docense is igazolta a Középtávú marketing stratégia kialakítása a halászáti, című munkájában. Tavaly az FVM Agrármarketing Centrum Kht. szervezésében a mezőgazdaság különböző szektorai, közöttük a halászáti ágazat szereplői is elkészítették a középtávú ágazatfejlesztési és marketing stratégiai koncepciójukat. A tanulmány közös munka gyümölcse, jelentette ki Szűcs István, akivel arról is beszélgettünk, mit kell tenni ahhoz, hogy az EU-ba történő belépésünk után kellő megélhetésük legyen a halászáti szektorban dolgozóknak.

• **Hogyan készült a tanulmány? Milyen források álltak rendelkezésére ahhoz, hogy a középtávú stratégiát kidolgozza, amely átfojja az EU csatlakozás időszakát is?**

– Azzal kezdeném, hogy Debrecenben intézményi változások zajlottak az elmúlt években, s talán köztudott, hogy a Debreceni Agrártudományi Egyetem megszűnt, s a Debreceni Egyetemen belül létrejött az Agrártudományi Centrum. Ebben az az újdonság, hogy a Centrumon belül két önálló kar alakult: a mezőgazdaság-tudományi kar, amelyhez tartozik a halászáti szakmérnök képzés, s van egy agrárgazdasági és vidékfejlesztési kar, amelynek keretében elsősorban a gazdasági jellegű tárgyakat oktatjuk. Ha kutatási oldalról nézem, az ágazat marketing helyzetével, ökonómiai problémáival, szocio-ökonómiai kérdéseivel az agrárgazdasági és vidékfejlesztési kar, míg a klasszikus tőgazdasági ismeretekkel kapcsolatos kutatásokkal a mezőgazdaság-tudományi kar foglalkozik. A tanulmány megírása során a Haltermelők Országos Szövetsége, és a Hal TermékTanács adatbázisát használtuk fel, amelyhez még kapcsolódtak az Agrárgazdasági Kutató és Informatikai Intézet alapadatai.

• **Úgy tűnik, minden mindennel összefügg, hiszen az egyetemi képzésben olyan hallgatók is részt vesznek, akiknek nincs sok**

közük az édesvízi haltermeléshez... Gondolok itt természet- és környezetvédelmi szakemberekre, akik posztgraduális képzés keretében tanulják a halászátihoz kapcsolódó tantárgyakat.

– Ez a kérdés nagyon is megosztotta a halas szakmát. Köztudomású, hogy a természetvédelem bizonyos köreivel komoly ellentéte van a halászoknak, de persze sikeres együttműködésekéről is hallhatunk. A megosztottság abból adódik, hogy egyesek azt hangsúlyozzák, milyen jó, hogy a természetvédők is megismerik a mi területünket, szakmánkat, mert így jobban kezelhetők a konfliktusok. Mások viszont azt mondják, hogy hibát követünk el ezzel a „beavatással”. Ha halászáti szakmérnök dolgozik a Nemzeti Parkban, akkor mondhatják, hogy a szakmához ők is éppúgy értnek, mint a halászat szereplői. Ebből pedig az is következik, hogy olyan területeket szerezhetnek meg a halásztól, amit eddig nem tehettek ilyen végzettség hiányában. Mindkét álláspontban van igazság, én nem tudok és nem is akarok igazságot tenni.

• **A tanulmányban kapunk egy helyzetértékelést a halászat gazdasági szerepéről. Ön hogyan látja ezt a kérdést?**

– Ennek az ágazatnak a helyzete – hangsúlyozom, hogy más mezőgazdasági ágazatokhoz képest – jó. Szerintem nagyon jó az

Tartalom:

Az ideai költségvetési támogatások	3
KÉRDŐÍV	5
2003. évi hal-lakomák eseménynaptára	6
Új feldolgozó a TEHAG-nál	7
Halviszály Lengyelországgal?	7
Per a halászáti jogért?	7
Halastavak részvétele a Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Programban	8

érdekvédelmi tevékenysége, persze problémák itt is akadnak. A nemzetgazdaság ipari átlagához képest már nem olyan rózsás a helyzet. Az ágazat érdeke persze az – nem minden országban tartozik a halászat a mezőgazdasági szektorhoz – hogy még több támogatáshoz jussunk, hiszen ezzel még intenzívebb fejlődést lehet elérni. Mert erre azért, bármennyire is jó a helyzet a többi ágazathoz képest, nagyon nagy szükség van.

• **Hangsúlyozta, hogy jó a halászok érdekképviselete. Miért fontos ez?**

– Egyrészt azért, mert ez megjelenik a támogatottsági szintben. Ennek eléréséhez jó politikai befolyásoltságra van szükség, amit természetesen szakmailag is alá kell támasztani. Másrészt a pályázati források kihasználtsága is jó színvonalú, gondolok itt a nem ágazat specifikus pályázatokra, amelyek egészen kiváló eredményeket értünk el. De ne feledjük, a halászáti tevékenység kizárólag vidéken, nagyon gyakran elmaradott térségben valósul meg, ahol megélhetést, munkalehetőséget biztosít, így természetes a jogosultsága ezekre a forrásokra is.

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:

Szerkesztő Bizottság

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Hajtun György

Összeállt a marketing stratégia

(Folytatás az 1. oldalról)

Az érdekképviselet harmadik területe, hogyan képviseli a termékpálya egyes szereplőinek az érdekeit. A halászati ágazat annyi-ből talán szerencsésebb helyzetben van, hogy a termelők nagy része közvetlenül is értékesít, tehát a hagyományos láncolat – termelés, feldolgozás, nagy- és kiskereskedelem, fogyasztó – itt már csak részben működik. Azok az ellentétek, amelyek a '90-es évek elején léteztek a termelők és a kereskedők között, lassan elsimultak. Megjelent viszont egy új szereplő, a hipermarket lánc, akikkel szemben viszont hathatós érdekvédelmet nem tud az ágazat kifejteni. Igaz, más ágazatok sem. S van még egy másik piac, ahol nem lépünk fel összehangoltan, s ez a horgászpia, amelynek jelentősége folyamatosan növekszik. Itt is jól jönne egy egységes fellépés, hiszen ezen a piacon a legnagyobb az értékesítési áringadozás.

• **Bizonyára Ön is tudja, hogy tavaly komoly vita folyt a szövetség és a termék-tanács összevonásáról. Ön szerint mindkét szervezetre szükség van?**

– Akkor volna értelme külön a termelői érdekképviseletnek és egy termék-tanácsnak, ha egy erős elkülönült feldolgozó és

kereskedelmi bázisa volna az ágazatnak. A kereskedelmi bázis viszont elég kicsi, hiszen az előbb is elmondtam, hogy a termelői szféra egyben értékesít és feldolgoz. Ha nagyon erős értékesítési rendszer, vagy külön feldolgozóipar lenne, amely független a termelői szférától, akkor lenne létjogosultsága mindegyik szereplőnek önálló érdekképviseletet működtetni, amit összefogna a termék-tanács. Ez az egyik vetülete az ügynek. A másik: a mindenkori kormány hivatalos tárgyalópartnerre viszont a termék-tanács. Mindenféle piaci rendtartás a termék-tanács hatáskörébe tartozik. De mivel az Európai Unióhoz csatlakozunk, most nem arról kell gondolkodnunk, hogy szüntessük meg a kettőt és legyen egy, vagyis a termék-tanács, mert az a hivatalos tárgyalópartner, hanem az uniós termelői szervezetekhez – ún. producer organisation – hasonló szervezeté kell átalakítani a Haltermoszt, és ezt regionális szinten kell megszervezni mindamellel, hogy megmarad a termék-tanács. Ha nem csatlakoznánk az EU-hoz, akkor azt mondanám, hogy vonjuk össze a két szervezetet és maradjon meg a termék-tanács, ám csatlakozunk, tehát szükség van mindkét szervezetre.

• **Nem jelentene-e az megoldást, hogy a szövetség átvénné a termék-tanács szerepkörét?**

– Nem, mert a termelői szervezetek olyan plusz jogosítvánnyal rendelkeznek, s olyan plusz támogatási forrásokhoz jutnak hozzá, amit a termék-tanácson keresztül nem érnének el. Tehát szükség van mindkettőre, de a szövetségnek át kell alakulnia.

• **A marketing tevékenység fontossága vitathatatlan. Nem véletlen, hogy a Haltermosz négy évvel ezelőtt elindította a marketing programját, amelynek egyik terméke a Halászati Lapok. A marketing tevékenység lépésről lépésre nyomon követhető a lapon keresztül is, és látható, hogy évről évre gazdagabb és gazdagabb programtervezet valósult meg. Csak a pénzüke szabott határt az eseményeknek. A marketing stratégia kialakításakor mely pontokra kell a fő hangsúlyt helyezni?**

– Nagy előnye a Halászati Lapoknak, hogy a Magyar Mezőgazdaság mellékleteként jelenik meg, így nem csak a szűk szakmai kör olvassa. Nagyon sok telefonkapok, hogy olvasta ezt, meg azt a lapban, és szeretne befektetni. Ez a Halászati Lapok érdeke. A marketing tevékenységről szólva, külön kell választani az ágazati és a vállalati szintű marketing tevékenység. A kettő persze nem független egymástól és vannak átfedések, viszont a finanszírozásuk eltér egymástól. A vállalati, céges marketinget a vállalkozásnak kell teljes egészében fizetnie, míg az ágazati, vagy közösségi marketinget központi forrásokból, amit kiegészít a termelői, feldolgozó, kereskedelmi szférából érkező hozzájárulás. Fontos volna, ha a vállalkozások megismerkednének a marketing eszközökkel, miként az is, hogy dokumentálnák, mennyi az az összeg, amit a saját marketing tevékenységre fordítanak, s mennyi, amit a közösségire. Ha ugyanis a marketing tevékenységre szánt költségeiből el tudná különíteni a közösségi célokra fordított összeget, ahhoz részben központi forrást is igénybe vehetnének. Első helyre tehát a képzést, oktatást helyezném, és minden szinten szükség volna intenzív, rövid oktatási kurzusok megrendezésére. Ezt szervezhetné a Haltermosz, amelybe bevonhatná a felső oktatási intézményeket, kutató intézeteket, és más termékpályán sikeres marketing szakembereket.

• **Miért kérte az AMC e stratégia elkészítését?**

– Az AMC tanácsot kért a szövetségtől arra vonatkozóan, hogy kit hívjon meg e munka elvégzésére. A szövetség javasolta, hogy a debreceni egyetemről a vezetéssemel bízzon meg egy teamet a stratégia kidolgozásával. Az első vitaanyagot egy workshop keretében beszéltük meg, s itt már az ágazat szereplőinek a véleményét is beépítettük az anyagba. A tanulmány elkészítésének célja az, hogy az ötletek ne „szálljanak el”. Nem beszélve arról, hogy stratégia mellett már lehet lobbizni, költségvetést készíteni. Az is cél, hogy a csatlakozás után az uniós forrásokat is elérjük. Ehhez pedig dokumentálni kell a marketing stratégiát, amely nem választható külön az ágazati stratégiától.

Hajtun György

Piaci árak Németországban	
	München EUR/kg
Ponty	8,90-9,50
Süllő	15
Csuka	18-21
Harcsa	-

(Forrás: Fisher & Teichwirt 2003. 1. sz.)

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2003. év 4. hét (január 20. – 24.) az ország egyes régióiban		
Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	550-570	150-220
Észak-Alföld	500	190-200
Dél-Dunántúl	470-550	140-150
Közép-Magyarország	500-530	190-200

(Forrás: Halászati Terméktanács)

Étkezési élő és „jegelt” halak fogyasztói árai; Ft/kg) 2003. év 4. hetén (2003. január 20-24. között) az ország különböző piacain														
	ponty	amur	busa	süllő fogas	harcsa	csuka	pisztráng	kecsge	törpe-harcsa	angolna	márna	keszeg	kárász	afrikai harcra
Budapest: Nagyvásárcsarnok	790	-	350	1700 t	1600	-	1250 t	1350 t	550	1600	260	260	400	-
Békásmegyér	790	650	390	1500	1400	790	1300	1200	400-600	-	350	350	390	-
Lehel tér	778	-	360	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Debrecen	700	-	400	2000	1600	-	1500	-	-	-	-	-	-	-
Győr	650	550	330	1250	1350	950	810	1000	-	1000	310	310	310	-
Miskolc	690	-	380	-	1400	-	-	-	-	-	-	380	380	-
Pécs	660	400	280	1200	1200	880	-	600	-	-	450	240-280	240-280	-
Szeged	679	340	250	1200	1000	700	-	900	350	-	300	200	300	-
Szekszárd	690	690	-	1800	1200	1200	-	-	400	-	-	-	350	-

t = tisztított
(Forrás: Halászati Terméktanács)

Az idei költségvetési támogatások

Csaknem húsz éve annak, hogy az adott év második felében az agrárvállalkozási és érdekképviseleti szerveik azzal kénytelenek foglalkozni, hogy a következő esztendőben milyen lesz a támogatási rendszer. Ez a két évtizedes hagyomány nem szakadt meg 2002. során sem. A 2003. évi agrártámogatási rendszer kialakítása és véleményezése azonban néhány fontos új mozzanatot is tartalmazott.

Ezek közül két dolgot érdemes kiemelni: 1. Ez a támogatási rendszer egy olyan választási évet követő költségvetés keretei között fog működni, amikor mind a volt, mind pedig az új kormányzat „tisztességesen” kikötötte, erőteljesen korlátozva ezzel a nem választási célú kiadások lehetőségeit. Ebben a tekintetben szinte mellékessé válik, hogy a bekövetkezett kormányváltás az agrárpolitika területén (is) jelentős politikai változást eredményezett. Magyarán: szűkös források állnak az ágazat rendelkezésére, s e források egy részét is kötik politikai, pénzügyi elkötelezettségek. 2. Magyarország az EU-tag-ság közvetlen községébe került, ezáltal elodázhatatlanná vált a magyar agrártámogatási rendszernek az Európai Unió támogatási rendszeréhez történő igazításának megkezdése.

A támogatási rendszer harmonizációja azt a követelményt támasztotta, hogy a 2003. évi támogatások között csak olyan elemek legyenek, amelyek vagy megfelelnek az EU hasonló támogatási elemeinek, vagy – a csatlakozás esetén – lehetőség marad az adott támogatási elem nemzeti hatáskörben történő juttatására. Ez utóbbi kapcsán érdemes megjegyezni, hogy az EU-tagság – egyebek között – azzal a következménnyel is jár majd, hogy a jelenleginél hosszabb időre teszi lehetővé a tervezést, hiszen nem kell majd évente harcba szállni az agrártá-

...hogy az EU-tagság
– egyebek között – azzal
a következménnyel is jár
majd, hogy a jelenleginél
hosszabb időre teszi lehetővé
a tervezést...

mogatások megőrzése és/vagy bővítése érdekében. Ha agrártámogatásról van ugyanis szó, Brüsszel soha nem egy esztendőben gondolkodik!

A Magyar Közlöny 2003. évi 7. számában jelent meg az agrárgazdasági és vidékfejlesztési célok 2003. évi költségvetési támogatásáról szóló 3/2003. (I. 24.) FVM számú rendelet. Ez a jogszabály tölti ki a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvényben meghatározott pénzügyi kereteket. Fontos tanulmányozni még az agrár- és vidékfejlesztési célú támogatások igénybevételének általános feltételeiről szóló 290/2002. (XII. 27.)

Korm. rendelet előírásait is, bár ezek lényegében megegyeznek a korábbi években megszokott előírásokkal. Ennek megfelelően támogatásban a) csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt nem álló jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, továbbá b) végrehajtási eljárás alatt nem álló egyéni vállalkozó (illetve külön törvényben meghatározott családi gazdálkodó), valamint c) a személyi jövedelemadóról szóló, módosított 1995. évi CXVII. törvény szerint mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal rendelkező magánszemély (illetve külön törvényben meghatározott családi gazdálkodó), természetes személy, d) vidékfejlesztési célok megvalósítását elősegítő támogatás

esetében önkormányzat, amely nem áll adósságrendeletési eljárás alatt, önkormányzatok társulása, valamint az a) pont szerinti eljárás alatt nem álló társadalmi szervezet részesülhet, feltéve hogy, az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvényben meghatározott köztartozással, illetve a rendeletben felsorolt más lejárt határidejű befizetési kötelezettségek hátralékával nem rendelkezik. A támogatás igénybevételéhez a köztartozásokra vonatkozó igazolást csatolni kell (az adóhatóság által folyósított támogatások kivételével) az egyéb lejárt határidejű befizetési kötelezettségek hátralékáról pedig nyilatkozni kell.

A halász szakma régi vágya, hogy az ágazat szereplői, mint halászok, juthassanak hozzá minden olyan lehetőséghez, ami megillet bármely más agrárvalalkozóhoz, s ami – jellegénél fogva – nem összeegyeztethetetlen a halászati tevékenységgel. A szakma- vagy ágazat semleges szabályozás igényének teljesítésében a 2003. évi támogatási jogszabály jelentős előrelépést jelent. A rendelet alkalmazásában ugyanis mezőgazdasági tevékenységnek minősül – a halászati szolgáltatás kivételével – minden, a TEAOR 05.0 besorolás alá tartozó tevékenység. (Emlékeztetőül: Halgazdálkodás – 05.0: Halászat – 05.01, Haltenyésztés – 05.02.) Remélhetőleg, ez a szabályozás számos korábbi értelmezési vitát megszüntet.

Az ágazatsemlegesség jegyében a kisebb (1,01–3,00 hektár) tógazdák is választhatják a hektáronkénti 10 000 forint átalány támogatás lehetőségét. Tudniuk kell azonban, hogy ennek igénybevétele minden más, a rendeletben szabályozott támogatás igénybevételét kizárja.

Az agrártermelés költségeit csökkentő támogatások között ismét megjelent (és a halászokra is vonatkozik) az agrárfoglalkoztatás támogatása. E jogcímen a megfizetett társadalombiztosítási járulékok 15 százalékának megfelelő vissza nem térítendő támogatáshoz lehet jutni. A támogatást a munkáltató a foglalkoztatott létszám után; az egyéni vállalkozó saját maga és foglalkoztatottjai után, továbbá a főfoglalkozású őstermelő kérheti, amennyiben legalább egy éve mezőgazdasági (halgazdálkodási) tevékenységet folytat és eleget tett adatszolgáltatási kötelezettségeinek is. Azoknak, akik vállalkozásukat egy éven belül indították, vállalniuk kell azt is, hogy a vállalkozást e támogatás igénybevételétől számított legalább három évig működtetik.

Az elmúlt években az egyre szigorodó környezetvédelmi és élelmiszerbiztonsági előírások ellenére

sem volt módja a halászoknak a halhullák ártalmatlanításával kapcsolatos többletköltségeik érvényesítésére. 2003-tól a tógazdaságok és halfeldolgozók halhulladékai esetében 26 forint/kg támogatás vehető igénybe a hulladék kezelésének, ártalmatlanná tételének számlával vagy a saját tulajdonban lévő hulladékkezelő, ártalmatlanító üzem esetén belső elszámolási bizonylattal igazolt tényleges költségeihez.

A termelői csoportokról szóló 85/2002 (IX. 18.) FVM rendelet a halászok számára is biztosítja, hogy államilag elismert termelői csoporto(ka)t alapítsanak. A szövetkezetként, kft.-ként vagy zártkörű rt. formá-

Az import halak és egyéb tengeri „étkek” kínálata és árai (Ft/kg) a budapesti piacokon 2003. év 4. hetén (2003. január 20–24. között)

Polip	-
Tintahal	-
Tonhal és filé	850–940
Hekk	690–750
Makréla	550
Hering	450–550
Lepényhal filé	-
Cápaszelet	-
Fekete héjas kagyló	-
Homár	-
Garnéla	2000
Tigrisrák	-
Királyrák	-
Languszt	-
Tenger gyümölcse	1900–200

(Forrás: Halászati Terméktanács)

ban működtethető termelői csoportok az ágazat számos piaci problémájának kezelésében jelenthetnek segítséget. Az összefogás tényleges létrejöttét segítő támogatási rendelet a termelői csoportok és szövetségeik gazdálkodásának segítéséhez differenciált támogatási lehetőséget ad. Az elismerés meglehetősen szigorúnak látszó feltételei ellenére, érdemes mielőbb megfontolni ilyen termelői csoport(ok)nak a halászati ágazatban való létrehozatalát, mivel a vonatkozó pályázati kérelme(ke)t 2003. június 30-ig lehet benyújtani az FVM-hez. Az előzetesen elismert termelői csoportok az összességében legfeljebb 30 millió forint összegű támogatást az elismerési tervben szereplő intézkedések végrehajtására; az elismert termelői csoportok pedig az árbevétel 6 százalékának megfelelő összegű támogatást beruházásra (80%), valamint anyagvásárlás finanszírozására és a működési költségek fedezetére (20%) használhatják fel. Megjegyzendő, hogy a termelői csoportok léte és működése az Európai Unióhoz való csatlakozás után, számos brüsszeli forrás elérésének egyedüli lehetőségét is jelenti.

Az újdonságok mellett elmondható, hogy a halászat számára fontos korábbi támogatási lehetőségek – az esetek többségében: lényegében változatlan feltételekkel – a 2003. évben is rendelkezésre állnak. Az FVM pályázati felhívásokban hirdeti meg azokat az agrárgazdasági (közte: halászati) beruházásokat, amelyekhez 25%-os vissza nem térítendő fejlesztési támogatás és a legfeljebb 200 millió forint összegű éven túli lejáratú beruházási hitel után 40%-os kamattámogatás vehető majd igénybe. Természetesen saját erő szükségeltetik.

A korábbiakhoz hasonlóan támogatásban részesíthető az új mezőgazdasági gépek, technológiai berendezések vásárlása és pénzügyi lízingelése is.

A fiatal halgazdálkodók is élhetnek a beruházási és az induló támogatás lehetőségeivel.

Fennmaradt az összes, speciálisan a halászatot érintő támogatás: természetes vizek halállományának védelme, pótlása, élőhelyek javítása; természetesvízi halászat-összefüggő kutatási és ismeretterjesztő tevékenység támogatása; halállomány vírusvizsgálati és állat-egészségügyi igazgatási vizsgálati költségeinek támogatása; az étkezési ponty és busa értékesítés szezonális piac meghosszabbítását célzó többlet-

Tűzománc

Készítette: Hajtun Attila

költségek támogatása; balatoni busa ökológiai halászatának támogatása; haltenyésztésanyag felhasználásának támogatása; az állattenyésztés biológiai alapjainak [hal (ponty, tokfélék, harcsa, sebes pisztráng) fajtagyűjtemény] támogatása; stb.

Az FVM a 2003. évi agrármarketing program megvalósítására 2 milliárd forint

támogatást biztosít. Jó esély látszik arra, hogy a halászati marketing kommunikációs program az AMC Kht-nak a miniszter által jóváhagyandó évi programja részévé váljon.

Folytatódik a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program. 2002-ben – a korábban forráshiányos pályázatok befogadásával – lényegében minden, a vizes élőhely célprogramra pályázatot benyújtó halasnak sikerült támogatási szerződéshez jutnia, ami kedvező feltételeket jelent a 2003. évi támogatások elnyeréséhez. Egy egyszerűsített pályázati űrlap kitöltésével igényelhetik az ideji támogatást (sajnos: ennek hektáronkénti összegét nem sikerült megemeltetni). Az új pályázóknak, illetve ha a korábbi pályázó új területeket kíván a programba bevonni, teljes pályázatot kell benyújtani.

A támogatási jogszabályok elmélyült tanulmányozást és értelmezést igényelnek. Több támogatás elnyeréséhez pályázatot kell majd írni, de még nem lettek meghirdetve a pályázati feltételek. Mindezek miatt fontos, hogy ki-ki igyekezzen megszerezni a legfrissebb és legpontosabb információkat. Ezt elősegítendő, a regionális tagozati beosztáshoz igazodva – négy tájértekezletet szervez, ahol részletes előadások és a konzultációk segítik az eligazodást a paragrafusok dzsungelében.

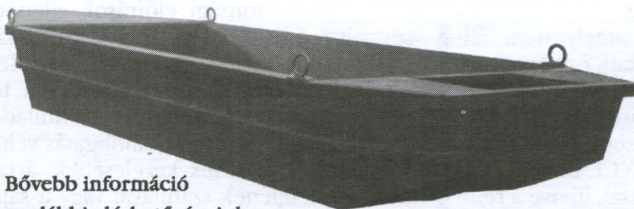
A tájértekezletek várható helye és ideje:

Jászkisér	Február 13. 10 óra
Kiskunlacháza	Február 14. 10 óra
Rétimajor	Február 20. 10 óra
Kaposvár	Február 21. 10 óra

A Haltermosz tagjai a tájértekezletekre meghívót kapnak.

Szövetkezetünk 1999-től végzi a halászati etetőcsónakok gyártását.

A csónaktestek zártszelvényből és 2 mm-es acéllemezéből készülnek sablonok és műszaki dokumentáció szerint, normál és önürítős kivitelben.

Bővebb információ az alábbi elérhetőségeinken:

A csónakok hossza:
4–5–7–10 méter
Szállítható súly:
0,5–1–2–
3–5–6 tonna

Dombóvári Vasipari (DOVAS) Szövetkezet

7200 Dombóvár, Köztársaság út 15.

Tel./fax: (74) 466-211; (74) 565-546; mobil: (30) 237-9036; (30) 956-3255

E-mail: dovas@axelero.hu

Vidra információ

Az Alapítvány a Vidrákért szervezet ezúton is kéri a tógazdákat, halászokat, horgászokat, hogy segítsék az Alapítvány munkáját a vidravédelem és a faj okozta gazdasági-társadalmi konfliktusok csökkentése területén. Kérjük tudassák az Alapítvánnyal:

- amennyiben vidra előfordulását észlelik
- okoz-e a vidra jelenléte problémát, ha igen milyen
- tapasztalataik a vidra életmódjával kapcsolatban
- beteg, legyengült állatot találnak
- magára maradt kölyköt találnak

Az alapítvány elérhetőségei:

Posta: 1156 Budapest, Nyírpalota u. 60.

Tel.: +36/30/258-3637

E-mail: gerapal@axelero.hu

Köszönettel: Gera Pál

KÉRDŐÍV

Kedves Asszonyom/Uram!

A Haltermelők Országos Szövetsége felmérést végez a Halászati Lapok olvasottságának vizsgálatára. Kérjük, legyen segítségünkre az alábbi (kivágható) kérdőív megválaszolásával és beküldésével a következő címre:
1126 Budapest, Vöröskő u. 4/b.

Fáradozását jutalmazzuk, a válaszolók között kisorsolunk egy kétszemélyes (hal)vacsora meghívást!

Válaszait és adatait bizalmasan kezeljük!

Neve:
Címe:
Életkora: év

1. Hogyan került a kezébe a Halászati Lapok? (Csak egy válasz adható!)

- vásárolok (vagy előfizetésem van) a Magyar Mezőgazdaság c. hetilapot
 a cég, ahol dolgozom, vásárolja a Magyar Mezőgazdaság c. hetilapot,
 ismerősöktől, barátoktól kapom
 egyéb, éspedig:

2. Miért olvassa a Halászati Lapokat? (Több válasz adható!)

- a halászati szakmában dolgozom
 mint halfogyasztó érdekel
 mindent elolvasok, ami a kezembe kerül
 egyéb, éspedig:

3. Mi a véleménye a Halászati Lapokban olvasott cikkekről? (Csak egy válasz adható!)

- érdekesnek találom
 változó, néha jó, néha nem
 gyengének tartom

4. Kérem, értékelje 1–5 pontig terjedő skálán az alábbi témaköröket érdeklődésének megfelelően!

1. nem érdekel 5. nagyon érdekel

A) interjúk ismert emberekkel	1	2	3	4	5
B) cégbemutató	1	2	3	4	5
C) érdekképviseleti munka beszámoló	1	2	3	4	5
D) marketingprogram	1	2	3	4	5
E) piaci hírek	1	2	3	4	5
F) EU információk	1	2	3	4	5

5. Szeretné gyakrabban (kéthetente) olvasni a lapot? (Csak egy válasz adható!)

- igen
 nem
 mindegy

6. Mit javasol, milyen más információkkal bővíthetnék a lapot?

.....

(Kérjük a kivágott szelvényt visszaküldeni!)

2003. évi hal-lakomák eseménynaptára

	időpont	esemény	helyszín
1	április 5-6.	IV. Árpád Napi Vigasságok – Bográcsos ételek főzőversenye	Baja, Árpád tér
2	május 1.	Halfőző Verseny	Ruzsa
3	május 1.	Halmajális	Ócsárd
4	május 1.	Évadnyitó horgászverseny	Jászkisér
5	május 17.	Halételek Országos Ünnepe	Budapest
6	május 17.	Jánoska-eresztés – hagyományörző program, Baja Halászléfőző Bajnoka verseny	Baja
7	május 31.	„Tóparti Tavasz köszöntő” – Halfőző Verseny	Ludányhalászi
8	május 31. – június 1.	János Vitéz Napok – halfőző verseny (június 1.-én)	Ráckeve
9	június 7.	III. Pontyfesztivál	Jászkisér
10	június 7-9.	Pünkösdi Sokadalom	Szeged
11	június 14.	Tiszatavi hal és pusztai ételek fesztiválja	Tiszafüred
12	június 14.	II. Szolnoki Tiszai Tájjellegű Halászléfőző Verseny	Szolnok, Tiszaliget
13	június 15.	X. Siómenti Országos Halfőző Verseny	Szekszárd
14	június 21.	Liget Klub II. halászléfőző verseny	Isaszeg
15	június 26-29.	Víz-Zene-Virág Fesztiválhoz kapcsolódó Tatai Szent Péter Napi Halászbúcsú és Nemzetközi Meghívásos Halfőző bemutató	Tata
16	június 28.	Verseny a vendégekért a Mecsek Hegyháton -gasztronómiai vetélkedő, halfőző verseny	Orfű
17	június 28-29.	III. Péter-Pál napi halászbúcsú és nemzetközi halászati szeminárium	Rétimajor
18	július 5.	V. Balatonlellel Juliális – halfőzőverseny	Balatonlelle
19	július 11-13.	XII. Halasnapok (Halfőző verseny 12.-én)	Tiszafüred
20	július 12-13.	VIII. Bajai Népünnepély – „A halászlé ünnepe a halászlé fővárosában!” Gasztrakulturális Fesztivál	Baja, Történelmi belváros, Petőfi-sziget
21	július 25-26.	V. 24 Órás Halfogó és Halfőző Verseny	Csanytelek
22	július 26.	V. Különleges Asztali Öröмок Somogyban – III. Halászléfőző Fesztivál	Balatonboglár
23	augusztus 3.	VI. Halászléfőző-verseny	Badacsonytomaj
24	augusztus 8-10.	IV. Országos Duna- és Tiszamenti Halászléfőző Verseny	Tiszaújváros Tisza-sziget
25	augusztus 8-10.	40 Halász Emléknep – a balatoni halászok napja	Vonyarcvashegy
26	augusztus 9.	IV. Országos Felső-Tiszai Halászléfőző Verseny	Tiszabercel
27	augusztus 9.	XV. Nagybaracscai Sobri Kupa – halfőző verseny	Nagybaracska
28	augusztus 20.	V. Szent István Napi Nemzetközi Halfőző Verseny	Gyomaendrőd, Endrődi népliget
29	augusztus 20.	Dunaföldvári Halászléfőző Verseny	Dunaföldvár
30	augusztus 28.	Szent István Egyetemi Napok – újságírók halfőző versenye	Gödöllő
31	augusztus 29-30.	XXIX. Országos Halfőző Verseny	Hortobágy
32	szeptember 5-7.	Nemzetközi Tiszai Halfesztivál	Szeged
33	szeptember 6.	Halászléfőző verseny	Siófok
34	szeptember 11-14.	XII. Budapesti Nemzetközi Bor- és Pezsgőfesztivál – halételek kóstoltatása, halakhoz illő borok bemutatása	Budapest, Budai Vár
35	szeptember 19-21.	Kalocsai Paprikanapok, Paprikás ételek főzőversenye	Kalocsa
36	szeptember 20-21.	III. Ráckevei Ászok Fesztivál (Halászok-horgászok-borászok-lovaszok) (Halfőzés 21.-én)	Ráckeve
37	október 26.	Öreg-tavi Nagyhalászat	Tata, Öreg tó
38	December 24.	Szentelt Halászlé Ünnepe	Szeged

Új feldolgozó a TEHAG-nál

Tavaly szeptember óta folyik a valós termelés a Temperáltvizű Halszaporító és Kereskedelmi Kft. új halfeldolgozó üzemében. A 700 négyzetméternyi területen fekvő, 58 helyiségből álló korszerű feldolgozó megépítését 2000-ben kezdeményezte a 100 százalékos állami tulajdonban lévő cég menedzsmentje.

Garádi Péter, a TEHAG igazgatója lapunknak elmondta, hogy korábban nem volt ilyen létesítménye a cégnek, csupán egy 30 négyzetméternyi helyiségben folyt a '80-as évek második felében, s csak néhány éven keresztül, haltisztítás. Nos, ennek az időszaknak vége, hiszen az új üzemmel megoldódtak a feldolgozási problémák, így az évente 600–650 tonna halat termelő cég teljes termékkínálattal jelenik meg a piacon. (Csak zárójelben: a megtermelt hal 50 százaléka ponty, 35 százaléka afrikai harcsa, 10 százaléka busa és 5 százalékot tesznek ki az amur és a ragadozó fajták, mint a csuka, a süllő és a harcsa.)

A beruházásról szólva Garádi Péter elmondta: három forrásból – pályázati támogatásból, tulajdonosi tőkejuttatásból és saját erőből – finanszírozták az üzem megépítését. A rövid idő alatt megvalósult beruházásból az infrastruktúra, az épület, az épületgépészet és az automatizáció teljesen elkészült, míg a haltisztítás-halfeldolgozás gépesítése még folyamatban van. Am ez utóbbi beruházás is 70–80 százalé-

ra teljesül ez év végéig. Arra a kérdésre, hogy rentábilis-e egy ilyen feldolgozó megépítése, Garádi Péter nem tudott pontos választ adni. Tény ugyanis, hogy olyan időszak előtt állunk, amikor gyorsan és jelentősen változnak a piaci, gazdasági körülmények. Alig másfél éven belül tagjai leszünk az Európai Uniónak, s belépésünkkel minden ártrendeződik, ezért elég nehéz most megmondani, mennyi idő alatt térül meg a beruházás költsége. Ha minden változatlanul maradna, akkor nyolc év alatt válna rentábilissá a feldolgozó.

A megtérülésnél azonban sokkal fontosabb szempont vezérelte a cég vezetőit akkor, amikor az építkezésről döntöttek. Garádi Péter hangsúlyozta, hogy világossá vált a számukra, hogy az EU-csatlakozás után az élő halat egyre nehezebb lesz eladni. Már ma is látszik, hogy a vásárlási szokások változnak, mégpedig elég gyorsan, s egyre inkább a feldolgozott, szeletelt hal iránt növekszik a vásárlók igénye. Ezt az igényt pedig jobb, ha a saját termelésű és

feldolgozású halból elégítik ki. Miként tudomásul kell venni azt is, hogy az élő afrikai harcsa iránt is csökkent a kereslet, a feldolgozott harcsára viszont nagy az igény. S miután van egy afrikai harcsatelepük, az itt termelt halat, ha nem élőben, de feldolgozottan is el akarják adni. A piaci feltételek tehát gyorsan változnak, amelyhez ha nem igazodnak, akkor bizony lemaradnak.

A feldolgozó üzem természetesen az EU-normák szerint épült meg. Már működik a HACCP rendszer, s az ISO szabványt is bevezetik, mihelyt befejeződik a teljes gépesítés. Az üzem tavaly már kapott engedélyt a GATT-országokba történő exportálásra, s rövid időn belül az EU-országokba is szállíthatnak feldolgozott termékeket. Az élőhal exportjuk ma is jelentős, hiszen 10–11 európai országba szállítanak, s minden évben legalább 1–2 tengeren túli országban is értékesítenek. Az árbevételük 30 százaléka származik az export tevékenységükből. A beruházásokról ugyan nem kapta el a hév a cég menedzsmentjét, már ami a méreteket illeti, viszont a feldolgozó egy műszakban évente 300–350 tonna halat tud feldolgozni. Amennyiben növelni kell a kapacitást, úgy újabb beruházás nélkül, több műszak beindításával ezt bármikor megtehetik.

H. Gy.

Halviszály Lengyelországgal?

Varsó a közelmúltban „ultimátumszerű” követelést terjesztett elő a magyar halimport teljes liberalizálására, ellenkező esetben január végétől közelebbről nem részletezett szankciók bevezetését helyezte kilátásba. Erről Major István, a Külügyminisztérium helyettes államtitkára szolt egy közelmúltban tartott sajtóbeszélgetésen. Tény, hogy sikerült Lengyelországgal megállapodásra jutni arról, hogy az év elején feloldják a magyar búzára, sertés- és baromfi húsról, valamint a feldolgozott paradicsomtermékekre kivetett behozatali kvótákat. Ennek feltétele az volt, hogy a magyar fél is visszavonja a lengyel cukorárakra és szárított zöldségekre vonatkozó korlátozásokat. A halak esetében Magyarország jelenleg a Lengyelországból származó vámentesen importot hatmillió dollár értékhatárban szabta meg. Major lát lehetőséget ennek a megegyezéses enyhítésére, amennyiben azt Varsó valamelyik mezőgazdasági termékünk – például a magyar bor – piacra jutásának megkönnyítésével ellentételezi.

Per a halászati jogért?

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) azt fontolgatja, hogy bírósághoz fordulnak a Tisza-tó halászati és horgászati jogára kiírt pályázat ügyében, amennyiben a februárra tervezett egyeztető tárgyalás sem vezet eredményre – közölte *Pintér Károly*, a tárca halászati és vadászati főosztályának vezetője.

A minisztérium 2002-ben írt ki pályázatot a tó halászati hasznosításának jogára, amelyet a Sporthorgász Kht. nyert el. A Magyar Országos Horgász Szövetség (Mohosz), amely évtizedek óta gyakorolja ezt a jogot, szintén beadta pályázatát.

A kiírás értelmében a nyertes csak akkor kezdheti meg a halászati hasznosítást, ha 375 millió forint kártalanítást fizet a Mohosznak. A Sporthorgász Kft. ennek a mai napig nem tett eleget, mondván: jóval szerényebb kártalanítást tart indokoltnak. A halászati főosztály vezetője közölte: februárban – több egyez-

tetés után – újra tárgyalóasztalhoz ültetik a feleket, amennyiben ez is eredménytelen lesz, bírósághoz fordulnak.

Szalay Ferenc, a Mohosz ügyvezető igazgatója kijelentette: a kártalanítás nagyságát szakértők bevonásával állapították meg, ettől ők nem térnek el. A Mohosz addig gyakorolhatja a halászati jogot, ameddig az összeget meg nem kapja. Hozzátette: tavaly is eleget tettek minden kötelezettségüknek, 2003-ban sem lesz ez másképpen.

Hegedűs Gábor, a Sporthorgász Kht. képviselőjében azt mondta: a társaság is fontolgatja, hogy bírósághoz fordul. Elmondása szerint továbbra is vitatják a Mohosz által megállapított összeget. Megjegyezte: ennek jogosságát a pályázat kiírója annak idején nem ellenőrizte. Hozzáfűzte: az ügynek az használna, ha az FVM minél hamarabb érvényt szerezne annak, hogy a pályázat nyertese végre gyakorolhassa jogait, a bírósági döntésre ugyanis akár több évet is kell várni.

Halastavak részvétele a Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Programban

A mezőgazdaságra és a környezet/természetvédelemre egyaránt vonatkozó joganyagok közül stratégiai fontosságú a „környezetkímélő és a vidék fenntartását célzó mezőgazdasági termelési módszerek támogatásáról szóló, 2078/92 számú EU agrár-környezetvédelmi rendelet” hazai átvétele és alkalmazása. Ennek érdekében került kialakításra a hazai viszonyoknak leginkább megfelelő Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program (NAKP), amelynek bevezetéséről a 2253/1999. (X. 7.) Kormány határozat intézkedett. A program megvalósítása gyakorlatilag a 2002. évtől indulna, amelyre 2,2 milliárd forintos keretösszeget biztosít a tervezett agrárgazdasági támogatási rendszer. A program alapját a zonális vagy térségi célprogramok és a horizontális vagy országos célprogramok alkotják. A környezetbarát termelési és gazdálkodási eljárásokat és az értékes élőhelyek megőrzését, kialakítását célzó horizontális célprogramok a következők:

- Agrár-környezetgazdálkodási alapprogram
- Integrált gazdálkodási célprogram
- Ökológiai gazdálkodási célprogram
- Extenzív gyephasznosítási célprogram
- Vizes élőhely hasznosítási célprogram

A vizes élőhelyek megőrzését célzó program egyik legfontosabb célterülete a halastavak természeti értékeinek és értékes élőhelyeinek megőrzése.

A program lényege, hogy a gazdálkodók önkéntesen vehetnek részt a környezetvédelmi intézkedések vállalásában. A termelés kiesésből adódó veszteségeiket a program kifizetések formájában kompenzálja, amely kompenzáció mértéke függ a programba bevont terület méretétől és a vállalt intézkedésektől.

A halastavak szerepe

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászati Terméktechnács az FVM Vadgazdálkodási és Halászati Főosztályának munkatársaival egyeztetve elkészítette a halastavak Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Programban való részvételének indoklását és javaslatot tett a célprogramban vállalandó intézkedésekre is. Az indoklás kifejtette, hogy a halastavak Magyarországon a vízi élővilág megőrzése szempontjából kiemelkedő jelentőségűek a halastavak, ugyanis ország-szerte elterjedtek, a halastavi termelőtevékenység gondoskodik a vizes élőhely fennmaradásáról, ráadásul a természetes vizeknél mintegy százszor nagyobb biomassa koncentrációval bennük, így kiváló táplálko-

zási lehetőséget kínálnak a vízimadarak számára. Összterületük jelenleg mintegy 25 000 ha, de ebből csak kb. 22 000 ha üzemel. A legnagyobb kiterjedésű halastó-rendszerek az Alföldön a Tisza és Körösök vízrendszerehez, illetve az ezekből kiágazó öntözőcsatornához kapcsolódva, körtöltések építésével létesültek. A halastavak a haltermelésen túl a következő környezetvédelmi területeken bírnak jelentőséggel:

- a természetvédelemben és a tájvédelemben,
- a talajvíz – háztartásban és felszíni vízta-rozásban
- a mikroklíma kialakításában,
- öko-turizmus,
- a vadgazdálkodásban
- a műemlékvédelem számos területén.

A NAKP tervezett intézkedései

A halastavak természetvédelmi jelentőségét elsősorban az ott előforduló fajok természetvédelmi értéke és azok állományainak nagyságai adják. A környezetüktől eltérő adottságokkal rendelkező tavak szintén nagy jelentőséggel bírnak az úgy nevezett „zöld folyosók” (v. ökológiai hálózat) rendszerében, mert szaporodó, táplálkozó és pihenő helyként szolgálhatnak az e „folyosók” mentén vándorló állat fajok számára. A NAKP halastavi programjának célja a működő halastavak természeti értékének növelése az állományok nagyságának növelésével és az élőhely funkciók megőrzésével, valamint a halastavak ökológiai hálózatokban betöltött szerepének megőrzése. A programban részt venni kívánó gazdálkodók számára a javaslat a következő vállalkosságokat irányozta elő:

Vízkezelés: A gazdálkodóknak az ivadéknövelő tavak kivételével a halastavakat április 1. napjáig fel kell töltenie. Fészkelési időben (március 15-június 30.) 20 cm-nél nem lehet nagyobb vízszint ingadozás.

Nád-gazdálkodás: A gazdálkodó vállalja, hogy a nád aratását és kiszállítását olyan időszakban végzi, amikor a munkálatok nem zavarják a parti tájék életközösségeit.

Vízi növényzet védelme: A gazdálkodó vállalja hogy olyan gazdálkodást folytat, amely lehetővé teszi a víztér egyes területein a hínár vegetáció megmaradását.

Madárvédelem: A gazdálkodó vállalja, hogy pályázatához „Madár riasztási tervet” készít és a madár riasztást a tenyészidőszak alatt e terv szerint végzi.

Trágyázás: A tavakon elsősorban szerves trágyát (istálló trágya és hígtrágya) lehet al-

kalmazni a természetes hozam fokozására. Műtrágyák alkalmazása maximum 100 kg/ha/év mennyiségben megengedett. Tavak lecsapolása előtt egy hónappal trágyázni nem szabad.

Nettó hozam: A programban részt vevő tavakon olyan gazdálkodást kell megvalósítani, amelynek nettó hozama nem lehet magasabb mint 1200 kg/ha/év.

A végleges feltételeket a várhatóan még az idén megjelenő támogatási rendelet, illetve az annak alapján meghirdetett pályázati kiírás tartalmazza majd. A pályázatban résztvevő gazdálkodók között objektív pontszámok alapján kialakítandó rangsort állítanak fel és a program pénzügyi keretének megfelelő számú nyertes pályázóval támogatási szerződést köt a minisztérium. A pontozásnál várhatóan fontos szempont lesz a terület természetvédelmi jelentősége, az ott folyó gazdálkodás módja és hogy a pályázó mióta gazdálkodik az adott területen. A programban résztvevő gazdálkodónak a pályázati kiírásban majdn szereplő valamennyi intézkedést vállalnia kell, abból részletek nem emelhetők ki és nem hagyhatók el. Az intézkedések területi lehatárolásának egysége a tó, tó részletekkel nem lehet majd részt venni a programban. A gazdálkodó kieső bevételeinek részleges kompenzálására szolgáló kifizetés mértékét majd a támogatási rendelet tartalmazza, a javaslat 8 000 Ft/ha/év összegben állapította ezt meg. A tervek szerint a kompenzációs összeg 50%-át a nyertes pályázók a szerződéskötés után kapják meg, míg a második részösszeg a vállalkosság teljesítésének ellenőrzése után válik majd elérhetővé. Az intézkedések teljesülését egyedileg fogják elbírálni, így lehetőség lesz arra, hogy a nem a pályázó hibájából elmaradó vállalkosság (pl. aszály miatti vízszint ingadozás stb.) miatt ne essen ki a programból a gazdálkodó.

Kompenzáció

A tervek szerint a jövő évben bevezetendő program, később tovább fejlődik majd, és az Európai Unióban már elterjedt rendszerben fog működni. Ez azt jelentené, hogy a fentebb vázolt „alapprogram”-on felül még további vállalkosságokat tehetnek a gazdálkodók, amelyekért további támogatásokat kaphatnak. Az EU-ban ezek az összegek úgy vannak megállapítva, hogy a károk, illetve az elmaradt haszon kompenzálásán túl ösztönzőket is tartalmaznak, elősegítve ezzel a minél szélesebb körű részvételt.

B. T.